
LEGENDARNI IN IZMIŠLJENI LIKI (82)

Pravila v tem poglavju se nanašajo na legendarne in izmišljene like, tako človeška kot posebljena bitja, ki so poimenovana z lastnimi imeni. V normativni bazi podatkov jih obravnavamo kot fizične osebe.

Skupine legendarnih likov, za katere se uporabljajo vrstna imena, npr. pošasti, povodni možje, velikani, čaravnice ipd., obravnavamo kot občna imena.

Opisani so naslednji primeri:

- legendarni liki
- izmišljeni liki

1 LEGENDARNI LIKI

Legendarni liki so človeška in druga posebljena bitja iz staroveških in srednjeveških legend, epov, viteških romanov, folklornega izročila različnih narodov ipd. Njihov lik lahko temelji na eni ali več resničnih zgodovinskih osebah.

1.1 Oblikovanje normativnega zapisa

1.1.1 Normativna točka dostopa

Prednostno ime, jezik in obliko imena legendarnih likov določimo na način, kot je opisan v poglavju *Osebe*, točka 1 *Osebe (splošno)*.

Normativne točke dostopa so lahko za eno ali več oseb.

1.1.1.1 Normativna točka dostopa za eno osebo

Imenu lika dodamo kvalifikator **legendarni lik**.

Ločimo naslednje primere:

1.1.1.1.1 Legendarni lik ne temelji na resnični osebi ali pa resnične osebe (teh oseb je lahko bilo tudi več) ni možno zanesljivo identificirati.

Artur, kralj, legendarni lik

<i>NI</i>	Arthur, kralj, legendarni lik <angleščina>
-----------	--

<i>NI</i>	King Arthur, legendarni lik <angleščina>
-----------	--

(legendarni kralj keltske Britanije, ok. 500 naj bi se boril proti vdorom Anglosasov)

Don Juan, legendarni lik

NI Don Giovanni, legendarni lik <italijanščina>
(lik po junaku Juanu Tenoriju v drami Tirsia de Moline "Seviljski šaljivec ali kamniti gost")

Robin Hood, legendarni lik

NI Hood, Robin, legendarni lik <angleščina>
(angleški legendarni junak, plemeniti ropar, opevan v baladah iz 14./15. stoletja)

Siegfried, legendarni lik

(lik iz germanske junaške sage)

Till Eulenspiegel, legendarni lik

NI Eulenspiegel, Till, legendarni lik <nemščina>

NI Pavliha, legendarni lik <slovenščina>
(navihanec in naslovni junak ljudske knjige v spodnji nemščini)

Večni Jud, legendarni lik

NI Ahasuerus legendarni lik <hebrejščina>

NI Ahasver, legendarni lik

NI Assuerus, legendarni lik <latinščina>
(lik v evropskih poznosrednjeveških krščanskih legendah)

1.1.1.1.2 Legendarni lik temelji na resnični osebi

- a) Kadar je legendarni lik bolj znan kot resnična oseba, določimo normativno točko dostopa za legendarni lik, ime resnične osebe pa dodamo kot variantno točko dostopa. Če obstajajo tudi dela, ki govorijo le o resnični osebi, ravnamo, kakor je opisano v nadaljevanju pod točko c.

Semiramida, legendarni lik

NI Šammuramat, babilonsko-asirska kraljica, 8.-7.. pr. n. št. <akadščina>

NI Šammuramat, babilonsko-asirska kraljica, 8.-7.. pr. n. št. <akadščina>

NI Semiramis, legendarni lik <grščina>
(legendarna babilonska kraljica in graditeljica, znana iz številnih grških zgodb; zgled je bila asirska kraljica Šammuramat, žena Šamšiadada V.)

Kraljevič Marko, legendarni lik

NI Marko, kraljevič, legendarni lik

NI Marko, srbski kralj, 1335?-1395

NI Mrnjavčević, Marko, 1335?-1395
(legendarni srbski kralj in junak, vladal 1371–1395, opevan v južnoslovanskih ljudskih pesmih)

- b) Kadar je resnična oseba bolj znana ali kako drugače pomembnejša kot legendarni lik, določimo normativno točko dostopa za (domnevno) resnično zgodovinsko osebo, ime legendarnega lika pa dodamo kot variantno točko dostopa.

Romul, rimski kralj, 771?-716?

NI Romul, legendarni lik

NI Romul, rimski kralj, legendarni lik

(ustanovitelj in legendarni kralj Rima, vladal 753-716 pr. n. št.; potomec Eneja in sin Marsa in Ree Silvije)

- c) Kadar obstajajo dela za legendarni lik in resnično osebo, določimo dve normativni točki dostopa: eno za legendarni lik, drugo pa za resnično osebo. Med obema normativnima točkama dostopa vzpostavimo sorodstveni odnos.

Faust, legendarni lik

NI Doktor Faust, legendarni lik

SI **Faust, Johann, 1480?-1536?**

Faust, Johann, 1480?-1436?

SI **Faust, legendarni lik**

(resnična oseba, ki se je ukvarjala s črno magijo, tudi avtor; po njej se je v ljudskem izročilu izoblikoval lik Fausta kot legendarne osebe)

1.1.1.2 Normativna točka dostopa za dve osebi ali več

Kadar sta legendarni osebi neločljivo povezani, določimo normativno točko dostopa v obliki **[Prvo ime] in [Drugo ime], legendarna lika**.

Tristan in Izolda, legendarna lika

NI Tristan et Iseut, legendarna lika <francoščina>

(lika iz srednjeveških ljubezenskih zgodb)

Imenu skupine legendarnih likov dodamo kvalifikator **legendarni liki**.

Vitezi okrogle mize, legendarni liki

NI Knights of the Round Table, legendarni liki <angleščina>

(vitezi iz spremstva legendarnega britanskega kralja Arturja)

Zverinice iz Rezije, legendarni liki

(živalski liki iz rezijanskega ljudskega izročila)

1.1.2 Variantne točke dostopa

Dodamo variantne točke dostopa za oblike imena, ki jih nismo izbrali kot prednostno ime, vključno z oblikami v drugih jezikih. Če je ustrezno, dodamo tudi oblike imena, ki vsebujejo ime vladarja brez nazivov, običajno v obliki priimka in imena. Druge variantne oblike imena dodamo le po potrebi.

1.1.3 Povezave

Vzpostavimo povezavo s širšim izrazom **Legendarni liki** ter povezavo s širšim izrazom za legende, ki se začneja s pridevnikom, izpeljanim iz imena jezika, etnične pripadnosti, religije, civilizacije, (staroveške) države ali širšega zemljepisnega območja.

Lepa Vida, legendarni lik

ŠI **Legendarni liki**

ŠI **Slovenske legende**

Viljem Tell, legendarni lik
<i>NI</i> Tell, Viljem, legendarni lik
<i>ŠI</i> Legendarni liki
<i>ŠI</i> Švicarske legende

1.1.4 *Opombe*

Dodamo kratko informativno opombo.

Gilgameš, legendarni lik
Legendarni kralj Uruka, ki so ga pozneje razglasili za božanstvo; živel v 28. ali 27. stoletju pr. n. št., osrednji lik sumerskega in akadskega "Epa o Gilgamešu".

Če se isti legendarni lik pojavlja v več delih, to navedemo v opombi.

Grizelda, legendarni lik
Legendarni lik, upodobljen v eni od pesmi Marie de France "Le Fresne" in v eni od novel v Boccacciovem delu "Dekameron" (X, 10).

1.1.5 *Razvrščanje po področjih*

Dodamo ustrezne vrstilce UDK.

Pegam in Lambergar, legendarna lika
<i>UDK</i> 39 - etnologija; folklor; etnične skupine
<i>UDK</i> 821 - književnost posameznih jezikov

2 IZMIŠLJENI LIKI

Izmišljeni liki so osebe in druga posebljena bitja in predmeti, ki se pojavljajo v leposlovnih, opernih, filmskih in podobnih delih.

1.2 **Oblikovanje normativnega zapisa**

1.2.1 *Normativna točka dostopa*

Prednostno ime, jezik in obliko imena izmišljenih likov določimo na način, kot je opisan v poglavju *Osebe*, točka 1 *Osebe (splošno)*.

Normativne točke dostopa so lahko za eno ali več oseb ali rodbino.

1.2.1.1 Normativna točka dostopa za eno osebo

Imenu lika dodamo kvalifikator **izmišljeni lik** ne glede na to, kje se pojavlja: v leposlovju, operi, filmu ali podobno.

Asterix, izmišljeni lik

NI Astérix, izmišljeni lik
(lik v stripih Reneja Goscinnyja; izvirno ime je v francoščini)

Črtomir, izmišljeni lik

(lik v pesnitvi Franceta Prešerna "Krst pri Savici")

Hlapec Jernej, izmišljeni lik

(lik v povesti Ivana Cankarja "Hlapec Jernej in njegova pravica")

K., izmišljeni lik

(lik v več romanih Franza Kafke)

Maček Muri, izmišljeni lik

(živalski lik v istoimenski pravljici Kajetana Koviča)

Pika Nogavička, izmišljeni lik

NI Pippi Långstrump, izmišljeni lik
(lik v več mladinskih romanih Astrid Lindgren; izvirno ime je v švedščini)

Like z istim imenom različnih avtorjev razlikujemo med sabo tako, da imenu dodamo kvalifikator v obliki **izmišljeni lik** (**[ime avtorja, ki je ustvaril lik]**). Kot ime avtorja, ki je ustvaril lik, vzamemo le del imena, ki se v normativni točki dostopa za tega avtorja uporablja kot prvi element.

Beatrice, izmišljeni lik (Dante Alighieri)

(lik Danteja Alighierija iz "Božanske komedije")

Beatrice, izmišljeni lik (Shakespeare)

(lik Williama Shakespeara iz "Mnogo hrupa za nič")

1.2.1.2 Normativna točka za dve osebi ali več

Kadar sta izmišljeni osebi neločljivo povezani, določimo normativno točko dostopa v obliki **[Prvo ime] in [Drugo ime], izmišljena lika** in dodamo tudi variantne točke dostopa za vsako od imen, kadar lika lahko nastopata tudi ločeno.

Romeo in Julija, izmišljena lika

NI Romeo, izmišljeni lik

NI Julija, izmišljeni lik

(prvotno lika v leposlovju, kasneje tudi v drugih umetnostih)

Toda:

Tom in Jerry, izmišljena lika

NI Tom and Jerry, izmišljena lika <angleščina>

(živalska lika v risanih filmih)

Imenu skupine izmišljenih likov dodamo kvalifikator **izmišljeni liki**.

Hobiti, izmišljeni liki

NI Hobbits, izmišljeni liki <angleščina>

(liki v trilogiji J. R. R. Tolkiena "Gospodar prstanov")

1.2.1.3 Normativna točka dostopa za rodbino

Imenu izmišljene rodbine dodamo kvalifikator (**rodbina ; izmišljeni liki**).

Buddenbrook (rodbina ; izmišljeni liki)

NI Buddenbrookovi (rodbina ; izmišljeni liki)
(lik rodbine v istoimenskem romanu Thomasa Manna)

1.2.2 Variantne točke dostopa

Dodamo variantne točke dostopa za oblike imena, ki jih nismo izbrali kot prednostno ime.

Kadar ima lik ime in priimek, dodamo tudi variantno točko dostopa v obliki [**Ime Priimek**].

Bourne, Jason (izmišljeni lik)

NI David Webb (izmišljeni lik) <angleščina>
NI Jason Bourne (izmišljeni lik) <angleščina>
NI Webb, David (izmišljeni lik) <pravo ime> <angleščina>

1.2.3 Povezave

Vzpostavimo povezavo z ustreznim širšim izrazom za vrsto izmišljenih likov, ki ji pripada izmišljeni lik. Možni širši izrazi so: **Literarni liki**, **Oporni liki**, **Filmski liki**, **Stripovski**, **animirani ipd. liki**, **Oglaševalski liki**, **Televizijski liki** in **Liki iz video igrice**. Če se lik pojavlja v dveh ali več različnih vrstah del, dodamo širše izraze za posamezne vrste izmišljenih likov.

Carmen, izmišljeni lik

ŠI **Literarni liki**
ŠI **Oporni liki**

Profesor Baltazar, izmišljeni lik

ŠI **Stripovski, animirani ipd. liki**

1.2.4 Opombe

Dodamo kratko opombo o tem, čigav lik je to in/ali naslov dela, v katerem se lik pojavlja.

Beatrice, izmišljeni lik (Dante Alighieri)

Lik Danteja Alighierija v delih "Božanska komedija" in "Novo življenje", ki ga je navdihnila resnična oseba Beatrice Portinari.

Karenina, Ana, izmišljeni lik

Lik v romanu Leva Nikolajeviča Tolstoja "Ana Karenina".

1.2.5 Razvrščanje po področjih

Dodamo ustrezne vrstilce UDK.

Onjegin, Jevgenij, izmišljeni lik*UDK* 78 - glasba*UDK* 821 - književnost posameznih jezikov

Reference: LCSHM: H1610 Fictitious Characters / RAMEAU (7e éd): Personnages mythologiques, légendaires et fictifs (str. 100-102)

Viri

Monografske publikacije

- Slovenski literarni junaki: mali leksikon / Klemen Lah, Andreja Inkret, 2002